

חק לישראל – פרשת מסעי יום ג'

תורה – במדבר פרק לג'

- (יא) וַיִּסְעוּ מִיָּם סוּף וַיִּחַנּוּ בְּמִדְבַּר סִין: (יא) וַיִּסְעוּ מִיָּם סוּף וַיִּחַנּוּ בְּמִדְבַּר סִין: (יא) וּנְטְלוּ מִמַּיָּא דְּסוּף וּשְׂרוּ בְּמִדְבַּר דְּסִין:
- (יב) וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִין וַיִּחַנּוּ בְּדַפְקָה: (יב) וַיִּסְעוּ מִמִּדְבַּר סִין וַיִּחַנּוּ בְּדַפְקָה: (יב) וּנְטְלוּ מִמִּדְבַּר דְּסִין וּשְׂרוּ בְּדַפְקָה:
- (יג) וַיִּסְעוּ מִדַּפְקָה וַיִּחַנּוּ בְּאַלּוּשׁ: (יג) וַיִּסְעוּ מִדַּפְקָה וַיִּחַנּוּ בְּאַלּוּשׁ: (יג) וּנְטְלוּ מִדַּפְקָה וּשְׂרוּ בְּאַלּוּשׁ:
- (יד) וַיִּסְעוּ מֵאַלּוּשׁ וַיִּחַנּוּ בְּרַפִּידִם וְלֹא הָיָה שָׁם מַיִם לָעַם לְשָׂתוֹת: (יד) וַיִּסְעוּ מֵאַלּוּשׁ וַיִּחַנּוּ בְּרַפִּידִם וְלֹא הָיָה שָׁם מַיִם לָעַם לְשָׂתוֹת: (יד) וּנְטְלוּ מֵאַלּוּשׁ וּשְׂרוּ בְּרַפִּידִם וְלֹא הָיָה תַמָּן מַיָּא לְעָמָא לְמַשְׁתֵּי:
- (טו) וַיִּסְעוּ מִרַפִּידִם וַיִּחַנּוּ בְּמִדְבַּר סִינָי: (טו) וַיִּסְעוּ מִרַפִּידִם וַיִּחַנּוּ בְּמִדְבַּר סִינָי: (טו) וּנְטְלוּ מִרַפִּידִם וּשְׂרוּ בְּמִדְבַּר דְּסִינָי:

נביא – ירמיה פרק ב' יד'-יח'

- (יד) הָעֶבֶד יִשְׂרָאֵל אִם יָלִיד בֵּית הוּא מְדוּעַ הָיָה לָבֹז: (יד) הַכַּעבֵרָא הוּוּא יִשְׂרָאֵל אִם יָלִיד בֵּיתָא הוּוּאֵדִין אַתְמַסְר לְבַזוּזִין:
- (טו) עֲלִיּוֹ יִשְׂאֲגוּ כְּפָרִים נָתַנּוּ קוֹלָם וַיִּשְׁתִּיתוּ אֶרְצוֹ לְשִׁמְחָה עַרְיּוֹ נִצְתָה (נִצְתָה) מִבְּלֵי יֵשֵׁב: (טו) עֲלוּהֵי יַבְלִין מַלְכֵיָא יְרִימוּן קִלְחוֹן וְשׂוּוּ אֶרְעִיָה לְעַדּוּ קְרוּוְהֵי צִדִּין מִבְּלֵי יֵתִיב:
- (טז) גַּם בְּנֵי נָף וְתַחְפָּנִס (וְתַחְפָּנִס) יִרְעוּף קִדְקָד: (טז) אִף בְּנֵי מַפִּיס וְתַחְפָּנִס יִקְטִלוּן גַּבְרַךְ וַיְבַזּוּן נִכְסֵךְ:
- (יז) הֲלֹא זֹאת תַעֲשֶׂה לָךְ עַזְבֵּךְ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּעֵת מוֹלִיכְךָ בְּדַרְךָ: (יז) הֲלֹא דֵא פוֹרְעֵנוּתָא תַעֲתַבִּיד מַנִּיךְ עַל דְּשִׁבְקַת יְת פּוֹלְחָנָא דִּיִּי אֱלֹהֶךְ דִּאֲחֻזִּיד אֹרְחָא תְקַנָּא וְלֹא הִלִּיכְתָּא בַּהּ:
- (יח) וְעַתָּה מַה לָּךְ לְדָרְךָ מִצְרִים לְשָׂתוֹת מִי שְׁחֹר וּמַה לָּךְ לְדָרְךָ אֲשׁוּר לְשָׂתוֹת מִי נָהָר: (יח) וּכְעַן מַה לָּכוֹן לְאַתְחַבְרָא לְפִרְעָה מִלְכָּא דְּמִצְרַיִם לְמַרְמֵי דְכּוֹרִיכוּן בְּנִהֲרָא וּמַה לָּכוֹן לְמַגִּזֵּר קִים עִם אֲתוֹרָאָה לְאַגְלָאָה יְתַכּוֹן לְהִלָּאָה מֵעֵבֵר פִּרְתָּ:

רש"י

- (יז) יליד בית – צן האמה:
- (טו) ישאגו – שואגים לשון הוה. כפירים – מלכים. נצתה – נצתו צאש:
- (טז) גם בני נוף ותחפנחס – הם מצרים שאהם צוטחים עליהם לעזרה. ירעוף קדקוד – ל' רציונה כדמתרגמינן ורלוץ ורעעו:
- (יז) הלא זאת תעשה לך – הלא את הרעה ואת הפורענות הזאת תגרסם לך האשמה והעון אשר עזבת את ה' אלהיך. בעת מוליכך
- דלדך – שהיה מלמד אותך דרך הטובה והישרה:
- (יח) מה לך דלדך מצרים – למה תעזבי אותי ותצטחי על מצרים. לשחת מי שיחור – שטבעו זכורכם בנילוס שיחור הוא נילוס כמה שגאמר מן השיחור אשר על פני מצרים צספר (ויהושע יג). ומה לך – למרוד צי למען תגלי דלדך אשר למעבר נהר פרת:

חק לישראל – פרשת מסעי יום ג'

כתובים – תהילים פרק ע"ד ח'–יב'

(ח) אָמְרוּ בְּלִבָּם נִינִם יַחַד שָׂרְפוּ כָּל מוֹעֲדֵי אֵל בְּאֶרֶץ: (ח) אמרו בלבהון בניהון כחדא אוקידו אבהתהון כל מערעיא אלהא בארעא:
 (ט) אוֹתֵתֵינוּ לֹא רָאִינוּ אִין עוֹד נְבִיא וְלֹא אֲתָנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה: (ט) אתונא דיהבו לנא נבייא לא חמינא לית תוב נביא ולית עמנא דידע עד אימתי:
 (י) עַד מַתִּי אֲלֹהִים יַחַדְךָ עָרַ יִנְאָץ אוֹיֵב שְׂמֶךְ לְנַצְחָה: (י) עד אימתי אלהא יחסד מעיקא ירחיק בעיל דבבא שמך לעלמא:
 (יא) לָמָּה תִשִּׁיב יָדְךָ וְיִמְיִנָּה מִקְרָב חוֹקֶךָ (חִיקָה) כְּלָה: (יא) למא תתיב ידך וימינך למפרוק מן גו עטפך אפיק ושיצי עקתא:
 (יב) וְאֲלֹהִים מִלְּפִי מִקְרָם פִּעַל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: (יב) ואלהא מלכא דשכינת קודשיה מלקדמין עביד פורקנא בגו ארעא:

רש"י

(ח) אמרו כלכם נינם יחד – נינס מושליהם וכן (תהילים ע"ב) ינון שמו, ואחריתו יהיה מנון (משלי כ"ט) כל מושליהם מחשבה ר' להם הראשונים כאחרונים להזדווג לפטרונם של ישראל תחלה ואח"כ יזדווגו להם ותדע שהרי שרפו כל מועדי אל שהיו בארץ כל בתי וועד שלו, פלשתים החריבו שילה נכדנאכר החריבו בית ראשון ואחרים החריבו בית שני:
 (ט) אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה – עד מתי נהיה זכרה זו:
 (י) עד מתי אלהים יחדך ער ינאץ אויב שמך לנצחה: (י) מקרב חיקך כלה – השליכה והוא ר' אותה מתוך חיקך והלחם באויבך, כלה לשון גרש כמו (שמות י"ח) כלה גרש יגרש:
 (יב) ואלהים מלפי מקרם פעל ישועות בקרב הארץ: (יב) ואלהים מלכי מקדם – והרי אתה תשועתנו מקדם:

משנה – סוטה פרק א'

(א) הַמִּקְנָא לְאִשְׁתּוֹ, רַבִּי אֶלְיָעֶזֶר אֹמֵר, מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם, וּמִשְׁקָה עַל פִּי עַד אֶחָד אוֹ עַל פִּי עֶצְמוֹ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר, מִקְנָא לָהּ עַל פִּי שְׁנַיִם וּמִשְׁקָה עַל פִּי שְׁנַיִם:

ראייתה שנסתרה אחר שקנאתי לה, נאסרה בסתירה זו עד שתשהה, שסתירתה אוסרתה עליו מספק: ר' יהושע אומר כו' – כריך ב' עדים אף לסתירה. והלכה כרבי יהושע. ואעפ"כ אמרינן בגמרא דזמן הזה לא לימא איניש לביתיה אפילו זינו לבניה אל תסתרי עם איש פלוני, שיש לחוש לדברי ר"י ברבי יהודה דאמר מקנא אדם לאשתו על פי עד אחד או על פי עצמו. ואם נסתרה אחר שקנא לה זינו לבניה, נאסרה עליו איסור עולם בזמן הזה שאין שם מי המרים:

רע"ב – (א) המקנא לאשתו – רע"ג דהמקנא משמע דיעבד אין לכתחילה לא, ההלכה היא שחייב אדם לקנאות לאשתו אם היא כריכה לכך. ולקמן מפרש כיצד מקנא: מקנא לה על פי שנים – אם בא להשקותה מי המרים, כריך להביא שני עדים ולומר לה בפניהם אל תסתרי עם איש פלוני. ואם לא קנא לה בפני שנים, אינה נאסרת עליו בסתירה זו ואינו משקה אותה: על פי עד אחד או ע"פ עצמו – אפילו אין עדים שנסתרה אלא עד אחד, או הוא עצמו אומר

חק לישראל – פרשת מסעי יום ג'

(ב) בַּיַּצֵּד מִקְנֵא לָהּ. אָמַר לָהּ בַּפְּנֵי שְׁנַיִם, אֵל תִּדְבְּרִי עִם אִישׁ פְּלוֹנִי, וְדַבְּרָה עִמּוֹ, עֲדִין הִיא מִתְּרַת לְבֵיתָהּ וּמִתְּרַת לְאָכּוֹל בְּתֵרוּמָהּ. נִכְנְסָה עִמּוֹ לְבֵית הַסֵּתֶר וְשִׁהֲתָה עִמּוֹ כְּדֵי טְמֵאָה, אֲסוּרָה לְבֵיתָהּ וְאֲסוּרָה לְאָכּוֹל בְּתֵרוּמָהּ. וְאִם מֵת, חוֹלְצָת וְלֹא מִתִּיבָמֵת:

ושיעור כדי טומאה, כדי לזכות ביצת תרנגולת ולגמעה: ואם מת חולצת ולא מחיצמת – ואם מת בעלה קודם שישקנה, חולצת ולא מחיצמת. דכתיב באשה שמלא צה ערות דבר (דברים כ"ד) וילאה מציתו והלכה והיתה לאיש אחר, ורשין לאיש אחר ולא ליצם. ואעפ"כ אינה מותרת לזר בלא חליאה, שכשם שאם היה בעלה חי לא היתה מותרת בלא גט, כך אינה מותרת מן היצם בלא חליאה:

(ג) וְאֵלּוֹ אֲסוּרוֹת מִלְּאָכּוֹל בְּתֵרוּמָהּ, הָאוֹמְרֵת טְמֵאָה אֲנִי לָהּ, וְשָׂבָאוּ עֲדִים שֶׁהִיא טְמֵאָה, וְהָאוֹמְרֵת אֲנִי שׁוֹתָהּ, וְשִׁבְעָלָהּ אֲנִי רֹדְפָה לְהַשְׁקוּתָהּ, וְשִׁבְעָלָהּ בָּא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ. בַּיַּצֵּד עוֹשֶׂה לָהּ, מוֹלִיכָהּ לְבֵית דִּין שֶׁבְּאוֹתוֹ מְקוּם, וּמוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֻכְמַיִם, שְׂמָא יְבוֹא עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּעָלָהּ נֶאֱמָן עָלֶיהָ:

דשוב אין המים בודקים אותה, דכתיב (במדבר ה') ונקה האיש מעון, בזמן שהאיש מנוקה מעון, שלא בא עליה לאחר סתיירה, אז והאשה ההיא תשא את עונה. אין האיש מנוקה מעון, אין המים בודקים את אשתו: שני תלמידי חכמים – שידעו להתרות בו: ר"י אומר בעלה נאמן עליה – אם הבעל נאמן על אשתו באיסור חמור של נדה, לא יהא נאמן באיסור קל של לאו גרידא. וטעמייהו דרבנן, מתוך שאיסור קל הוא תקיף עליה יצריה. ואין הלכה כרבי יהודה:

(ד) הָיוּ מַעֲלִין אוֹתָהּ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם, וּמֵאֲיָמִין עָלֶיהָ בְּדֶרֶךְ שְׂמֵאֲיָמִין עַל עֲדֵי נְפֻשׁוֹת. וְאוֹמְרִים לָהּ, בְּתַי הַרְבֵּה יִין עוֹשֶׂה, הַרְבֵּה שְׁחוֹק עוֹשֶׂה, הַרְבֵּה יְלָדוֹת עוֹשֶׂה, הַרְבֵּה שְׂכָנִים הָרְעִים עוֹשִׂים. עֲשֵׂי לְשִׁמוֹ הַגָּדוֹל שֶׁנִּכְתָּב בְּקִדְשָׁהּ, שֶׁלֹּא יִמָּחֶה עַל הַמַּיִם. וְאוֹמְרִים לְפָנֶיהָ דְּבָרִים שֶׁאֵינָה פְּדָא לְשִׁמְעוֹ, הִיא וְכָל מִשְׁפַּחַת בֵּית אָבִיהָ:

כאן בב"ד הגדול: ומאיימין עליה – כדי שתודה: הרבה ילדות עושה – וגורם לילדה שתבא לידי חלוקה: דברים שאינן כדאי לשומען – שאינה ראויה לשמוע אותן

רע"ב – (ב) כיצד הוא מקנא לה אמר לה בפני שנים אל תדברי עם איש פלוני כו' – בגמרא מפרש למתניתין הכי, אמר לה בפני שנים אל תדברי ודברה, אל תדברי ונסתרה, ולא כלום הוא ואינה אסורה לא לבעלה ולא לתרומה. אמר לה אל תסתרי ודברה עמו שלא בסתר, עדיין מותרת לבעלה ומותרת לאכול בתרומה אם אשת כהן היא: נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה עמו כדי טומאה אסורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה –

רע"ב – (ג) ואלו אסורות לאכול בתרומה – לעולם. ואפילו היא בת כהן. ואילו שאר סוטות אינן אסורות אלא עד שישתו וימלאו טהורות: ושצאו עדים שהיא טמאה – ואפילו לאחר ששתתה ולא בדקה המים, אסורה איסור עולם. לפי שאין המים בודקים באשה שיש בה עדים שנטמאה, שנאמר (במדבר ה') ונסתרה והיא נטמאה ועד אין בה, דליכא דידע בה הוא שהמים בודקים, אבל איכא דידע בה, אפילו העדים הם במדינת הים אין המים בודקים: ושבעלה בא עליה בדרך –

רע"ב – (ד) היו מעלין אותה לבית דין הגדול – דכתיב בסוטה (ס) ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת, וכתיב התם (דברים י"ז) ע"פ התורה אשר יורוך, מה להלן בב"ד הגדול אף

חק לישראל – פרשת מסעי יום ג'

הדברים שאומרים לפנייה ממעשיהן של דליקים, כגון יהודה הודה ולא בוש במעשה

(ה) אם אמרה טמאה אני, שוברת כתבתה ויוצאת. ואם אמרה טהורה אני, מעלין אותה לשער המזרח שעל פתח שער נקנור, ששם משקין את הסוטות, ומטהרין את היולדות, ומטהרין את המצורעים. וכהן אוהז בבגדיה, אם נקרעו נקרעו, אם נפרמו נפרמו, עד שהוא מגלה את לבה, וסותר את שערה. רבי יהודה אומר, אם היה לבה נאה, לא היה מגלהו. ואם היה שערה נאה, לא היה סותרו:

ונקרא שער נקנור על שמו כלאמרינו זיומא ולח.]: שש משקין את הסוטות – דבעינן לפני ה': ומטהרין את היולדות – כדי שיעמדו על גבי קרבן. וה"ה זבין וזבות הטעונים קרבן: ומטהרין את המלורעים – כדכתיב (ויקרא י"ז) והעמיד הכהן המטהר וכו' לפני ה': אוהז בבגדיה – צבית הלאר שבה: אם נקרעו – אינו חושש, ואם נפרמו אינו חושש. פרימה גדולה מקריעה שנקרע לקרעים הרבה. לשון אחר, פרימה מן האדמין קריעה באורכ:

רע"ב – (ה) שוברת כתובתה – כותבת שובר על כתובתה, זניתי ואצדתי. כתובתי כלי שלל תוכל לחזור ולתבוע כתובתה ממנו. ובמקום שאין כותבין כתובה אלל סומכין על תנאי צ"ד הוא שכותבת שובר, אבל במקום שכותבים כתובה, מקרעת כתובתה ואינה כותבת שובר: מעלין אותה לשער המזרח – מעלין ומורדין אותה, כדי ליגעה אולי תטרוף דעתה ותודה: שעל פתח שער נקנור – אדם ששמו נקנור שהביא ללחות לאותו פתח מאלכסנדריא של מצרים ונעשו לו נסים

(ו) היתה מתבטח בלבנים, מכסה בשחורים. היו עליה כלי זהב וקטליות, נזמים וטבעות, מעבירים מפנה כדי לנוללה. ואחר כך מביא חבל מצרי וקושרו למעלה מדדיה. וכל הרועה לראות בא לראות, חוץ מעבדיה ושפחותיה, מפני שלבה גס בהן. וכל הנשים מתרות לראותה, שנאמר (יחזקאל כג) ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה בזמתכנה:

קמ"ל ללא: חבל מצרי – מפרש בירושלמי לפי שעשתה מעשה מצרים. ואם אין חבל מצרי מביא שאר חבלים: וקושרו למעלה מדדיה – שלא יפלו בגדיה ותשאר ערומה: וכל הרועה לראות בא לראות – ודוקא באנשים רשות ואינו חובה. אבל בנשים, חובה על כל הנשים המצויות שם לבא ולראות, כדכתיב ונוסרו וכל הנשים: וכל הנשים מותרות לראותה – חייבין לראותה. הכי מפרש לה בגמרא:

רע"ב – (ו) היתה מכוסה בלבנים מכסה בשחורים – ואם היו שחורים יפין לה, מכסה בבגדים מכוערים: קטליות – ענקים שמשימים סביב הלאר. ומפני שהאשה חונקת עצמה בהם כדי שתראה בעלת צער נקראים קטליות: נזמים וטבעות מעבירים ממנה – מפרש בגמרא ללא תימא שיניחו לה הנזמים והטבעות אחר שקרעו בגדיה וגלו את ליבה שזה יותר גנאי לה, כמו שגנאי יותר לאדם ערום שילך במנעלים צרגליו מליכך יחף,

(ז) במדה שאדם מודר, בה מודדין לו. היא קשטה את עצמה לעברה, המקום נולה. היא גלתה את עצמה לעברה, המקום גלה עליה. בירך התחילה בעברה תחלה ואחר כך הבטן, לפיכך תלקה הירך תחלה ואחר כך הבטן, ושאר כל הגוף לא פלט:

חק לישראל – פרשת מסעי יום ג'

ומראה קלונה לכל: זיך התחילה בעצירה תחלה – בדך תשמיש היך נהנה תחלה בקירוב זכר: ושאר כל הגוף לא פלט – שאר אברי גופה אינם פלטים מן החולי, ואע"פ שלא הזכרו במקרא חלא בטון וירך:

(ח) שְׁמִשׁוֹן הַלֵּךְ אַחַר עֵינָיו, לְפִיכָּךְ נִקְרוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת עֵינָיו, שְׁנֵאָמַר (שופטים טז) וַיֶּאֱחָזוּהוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּנְקְרוּ אֶת עֵינָיו. אֲבִשְׁלוֹם נִתְגָּאָה בְּשַׁעְרוֹ, לְפִיכָּךְ נִתְּלָה בְּשַׁעְרוֹ. וּלְפִי שָׁבָא עַל עֶשֶׂר פִּילִגְשֵׁי אָבִיו, לְפִיכָּךְ נִתְּנוּ בוֹ עֶשֶׂר לֹאֲנָבִיזוֹת, שְׁנֵאָמַר (שמואל ב יח) וַיִּסְבוּ עֶשְׂרֵה אֲנָשִׁים נְשֵׂאֵי כְּלֵי יוֹאָב, [וַיִּבּוּ אֶת אֲבִשְׁלוֹם וַיִּמְתּוּהוּ]. וּלְפִי שְׁגָנָב שְׁלֹשָׁה לְבָבוֹת, לֵב אָבִיו, וְלֵב בֵּית דָּוִד, וְלֵב יִשְׂרָאֵל, (שְׁנֵאָמַר (שם טז) וַיִּגְנֹב אֲבִשְׁלוֹם אֶת לֵב אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל), לְפִיכָּךְ נִתְּקְעוּ בוֹ שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים, שְׁנֵאָמַר (שם יח) וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְּקַעם בְּלֵב אֲבִשְׁלוֹם:

אחריו, לשנים אחרים והולכים אחריו, עד שניס מאתים איש, כולן ראשי סנהדרות. הרי שגנב לב אביו ולב ד"ר. ולב כל ישראל, דכתיב ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישראל:

(ט) וְכֵן לְעֵנִין הַטּוֹבָה, מְרִים הַמְּתִינָה לְמוֹשֶׁה שְׁעָה אַחַת, שְׁנֵאָמַר (שמות ב) וַתִּתְּצֵב אֶחָתוֹ מֵרַחֵק, לְפִיכָּךְ נִתְּעַכְבוּ לֵה יִשְׂרָאֵל שְׁבַע יָמִים בְּמִדְבָּר, שְׁנֵאָמַר (במדב' יב) וְהָעָם לֹא נָסַע עַד הָאֶסֶף מְרִים. יוֹסֵף זָכָה לְקַבֵּר אֶת אָבִיו וְאִין בְּאֶחָיו גְּדוֹל מְמֻנָּה, שְׁנֵאָמַר (בראשית ג) וַיַּעַל יוֹסֵף לְקַבֵּר אֶת אָבִיו, וַיַּעַל עִמּוֹ גַם רְכָב גַּם פָּרָשִׁים. מִי לָנוּ גְּדוֹל מִיוֹסֵף, שְׁלֹא נִתְּעַסַּק בוֹ אֶלָּא מוֹשֶׁה. מוֹשֶׁה זָכָה בְּעֵצְמוֹת יוֹסֵף וְאִין בְּיִשְׂרָאֵל גְּדוֹל מְמֻנָּה, שְׁנֵאָמַר (שמות יג) וַיִּקַּח מוֹשֶׁה אֶת עֵצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. מִי גְּדוֹל מְמוֹשֶׁה שְׁלֹא נִתְּעַסַּק בוֹ אֶלָּא הַמָּקוֹם, שְׁנֵאָמַר (דברים לד) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי. וְלֹא עַל מוֹשֶׁה בְּלִבְדָּא אֶמְרוּ, אֶלָּא עַל כָּל הַצְּדִיקִים, שְׁנֵאָמַר (ישעיה נח) וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צְדִיקָה כְּבוֹד יְיָ יִאֲסָפָה:

רע"ב – (ט) וכן לענין הטובה – נותנים לו לאדם שזכר מעין הטובה שעשה. ומיהו יותר בתשלומין ממדת פורענות:

גמרא – סוטה דף ב' ע"א

המקנא דיעבד אין לכתחילה לא קסבר תנא דידן אסור לקנאות. א"ר חסדא זנותא בביתא כי קריא לשומשמא וא"ר חסדא תוקפא בביתא כי קריא לשומשמא אידי ואידי באיתתא אבל בגברא לית לן בה ואמר רב חסדא בתחילה קודם שחטאו ישראל היתה שכינה שורה עם כל אחד ואחד שנאמר כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך כיון שחטאו נסתלקה שכינה מהם שנאמר ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך.

חק לישראל – פרשת מסעי יום ג'

דרש רב עוירא זמנין אמר לה משמיה דרבי אמר לה משמיה דרבי אסי כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאילו בא על אשה זונה שנאמר כי בעד אשה זונה עד כבר לחם אמר רבא האי בעד אשה זונה עד כבר לחם בעד כבר לחם עד אשה זונה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל הבא על אשה זונה לסוף מבקש כבר לחם אמר ר"א כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם אמר רב חייא בר אשי אמר רב מים ראשונים צריך שיגביה ידיו למעלה מים אחרונים צריך שישפיל ידיו למטה תניא נמי הכי הנוטל ידיו צריך שיגביה ידיו למעלה שמא יצאו המים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים אמר רבי אבהו כל האוכל פת בלא ניגוב ידים כאילו אוכל לחם טמא שנאמר ויאמר ה' ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא וגו':

רש"י על הגמרא

משפיעין לכל זרעותיו ולקמן מפרש טעמא: שמא ילאו מים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים – כדתנן במסכת ידים (פ"ג מ"ג) שצריך ליתן המים על ידיו שני פעמים והראשונים מטהרין את הידים והשניים מטהרין את המים הטופחים על ידיו שנטמאו בתחילה מחמת ידים ותנן התם הידים מטמאות ומטהרות עד הפרק כלומר מן הפרק ולמטה גזרו עליהן להיות שניות ופוסלות את התרומה ומטהרות צנטילה עד הפרק שעד הפרק צריך נטילה נטל את הראשונים ואת השניים עד הפרק וחזרו ליד טהורים שהרי טיהרו השניים את הראשונים נטל את הראשונים חוץ לפרק ואת השניים עד הפרק וחזרו ליד טמאה כלומר ילאו הראשונים חוץ לפרק ועל השניים לא הקפיד לטוול עד מקום שילאו הראשונים אלא עד הפרק כמשפטם חזרו הראשונים ליד טמאה שהרי נטמאו תחלה מחמת הידים והשניים לא טיהרו את היוצאים היולכך צריך שיגביה ראשי אצבעותיו למעלה שמא ילאו מים הראשונים ויחזרו ויטמאו את הידים: אחרונים – של אחר הסעודה שחייבו חכמים מפני שמלח סדומית יש שמסמא את העינים: צריך להשפיל ידיו למטה – כדי שתדל הזוהמא של תבשיל שבידיו שהרי להעביר הזוהמא הן: כל האוכל בלי ניגוב ידים –

אסור לקנאות – שמביא עצמו לדי תגר ואת אשתו לדי ניוול ואפי' היא טהורה: קריא – תולעת של שומשמין האוכלתן כך הזנות מחברת את הבית: תוקפא – כעס: אידי ואידי – תוקפא וזנותא דאמרינן דמחברת את הבית: באיתתא – כשהאשה מזנה או כעסנית לפי שהאשה מתעסקת בזנוניה ואינה עושה מלאכתה ולא משמרת ביתה ומפקרת את של בעלה למנאפים: קודם שחטאו ישראל – בעריות: עם כל אחד ואחד – צביתו: נסתלקה מהם – מלכא לציתם דאינו יכול לראות בעצירות שצביתו: כי בעד אשה זונה וגו' – השתא דריש ליה מסיפיה לרישיה בשביל כבר לחם אדם מתחייב בעונש של אשה זונה: צביתו דרביא גרסי' בעד כבר לחם עד אשה זונה מצעי ליה – דמשמע בשביל כבר לחם רב העונש עד כדי עונש אשה זונה וה"ה נמי אי הוה כתיב עד אשה זונה בעד כבר לחם לא הוה קשיא לרבא מידי דודאי מסיפיה לרישיה מדריש קרא אלא עד ובעד קא קשיא ליה דגבי כבר לחם הוה ליה למיכתב בעד וגבי אשה זונה הוה ליה למיכתב עד: המזלזל – שאוכל תמיד בלא נטילת ידים: נעקר – לעובר על דברי חכמים חייב מיתה דכתיב ופורץ גדר ישכנו נחש (קהלת י): מים ראשונים – שלפני המזון: שיגביה ידיו – ראשי אצבעותיו שיהו המים

חק לישראל – פרשת מסעי יום ג'

דבר מאוס הוא וחשוב כטומאה שנאמר ככה מילאום קרי טומאה:
יאכלו בני ישראל את לחמם טמא אלמא דבר

זוהר – שמות דף ב' ע"ב

(אר"ג דתנן אמר רבי יצחק, מאי דכתיב, (ירמיה ט') על ההרים אשא בכי ונהי. אלא, אלין אינון טוריא רמיא דעלמין. ומאן אינון טוריא רמיא, אינון, בני ציון היקרים המסולאים בפז) וְהִשְׁתָּא הוּוּ נַחְתִּין בְּגָלוּתָא, בְּרִיחִיאַ עַל קַדְלִיהוֹן וַיִּדְיֵהוֹן מְהֵדְקֵן לְאַחוּרָא. וְכַד עָאֵלוּ בְּגָלוּתָא בְּבַבְלָ, חֲשִׁיבוּ דִּהָא לִית לְהוּ קִיּוּמָא לְעֵלְמִין, דִּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא שְׂבִיק לֹוֹן, וְלֹא יִשְׁגַּח בְּהוֹן לְעֵלְמִין:

וְתַנִּינוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּהֵימָא שְׁעֵתָא קָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא לְכָל פְּמֻלִיאַ דִּילִיָּה, וְכָל דְּתִיכִין קְדִישִׁין, וְכָל חִילִיָּה וּמִשְׁרִייתִיה, וְרַבְרַבְנוּ, וְכָל חִילָא דְשְׂמִיא, וְאָמַר לֹוֹן, מָה אָתוֹן עֲבָדִין הָכָא, וּמָה בְּנֵי רְחִימָאֵי בְּגָלוּתָא דְבַבְלָ, וְאָתוֹן הָכָא, קוּמוּ חוּתוּ בְּלָכוֹן לְבַבְלָ, וְאַנָּא עֲמֻכוֹן. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ"ג) כֹּה אָמַר ה' לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ וְגו'. לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא. וְהוֹרְדְתִי בְּרִיחִים כּוּלָם, אֲלִין כָּל דְּתִיכִין וּמִשְׁרִיין עֲלֵאִין:

כַּד נַחְתוּ לְבַבְלָ, אֲתַפְתְּחוּ שְׂמִיא, וְשָׂרְאֵת רוּחַ נְבוּאָה קְדִישָׁא עַל יְחֻזְקָאֵל, וְחָמָא כָּל מָה דְּחָמָא, וְאָמַר לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, הָא מְאִרִיכוֹן הָכָא, וְכָל חִילֵי שְׂמִיא וְדִתִּיכוּ, דָּאֲתוּ לְמִידָר בִּינִיכוֹן. לֹא הִימְנוּהוּ, עַד דְּאֶצְטְרִיָּה לְגַלְאָה כָּל מָה דְּחָמָא, וְאָרָא כְּהָ, וְאִי גְלִי יִתִּיר, מָה דְּגְלִי כְּלָא אֶצְטְרִיָּה. כִּיּוֹן דְּחָמוּ יִשְׂרָאֵל כְּהָ, חֲדוּ. וְכַד שְׁמַעוּ מִלִּין מְפֻמִּיָּה דִּיחֻזְקָאֵל, לֹא חִישׁוּ עַל גְּלוּתְהוֹן כְּלָל, דִּהָא יָדְעוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא לֹא שְׂבִיק לֹוֹן. וְכָל מָה דְּגְלִי בְּרִשׁוּתָא גְּלִי:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק יב'

(יא) אין הקורא רשאי להגביה קולו יותר מן המתרגם והמתרגם לא יגביה קולו יותר מן הקורא ואין המתרגם רשאי לתרגם עד שיכלה התרגם מפי הקורא ואין הקורא רשאי לקרות פסוק אחר עד שיכלה התרגום מפי התורגמן ואין התורגמן נשען לא לעמוד ולא לקורה אלא עומד באימה וביראה ולא יתרגם מתוך הכתב אלא על פה ואין הקורא רשאי לסייע לתורגמן שלא יאמרו תרגום כתוב בתורה והקטן מתרגם על ידי גדול ואין כבוד לגדול שיתרגם על ידי קטן ולא יהיו המתרגמין שנים כאחד אלא אחד קורא ואחד מתרגם:

(יב) ולא כל המקראות מתרגמינן בצבור מעשה ראובן וברכת כהנים ומעשה העגל מן ויאמר משה אל אהרן עד וירא משה את העם וגו' ועוד פסוק אחד ויגף ה' את העם כולם נקראין ולא מתרגמין ובמעשה אמנון במקום שנאמר אמנון בן דוד נקרא ולא מתרגם:

חק לישראל – פרשת מסעי יום ג'

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת ראל, צדיקה בת שרה ז"ל.